

DJELOVANJE MUZEJA GRADA ILOKA NA PROMICANJU KNJIŽEVNOSTI I ČUVANJU KNJIŽEVNE BAŠTINE

MATO BATOROVIĆ
Muzej grada Iloka
Ilok

Ovaj prikaz povezanosti Muzeja grada Iloka s književnošću, književnim djelima i književnicima ne mogu iznositi sasvim ravnodušno jer sam upravo tu djelatnost potaknuo i osmislio, osim onih usputnih donacija književnih djela do 1972. godine. Zato se ispričavam ako ovaj rad u sebi bude imao prilično osobnoga.

UVOD

Muzej grada Iloka u Iloku djeluje od kraja 1952. godine i zavičajnog je tipa. Osnivač Muzeja bila je Općina Ilok, a ostvarenje je povjereno Iločaninu profesoru Josipu Meštroviću (1885. - 1977.), koji je vodio Muzej do 1965. godine.

Od samog početka nastajanja muzejskih zbirki stvarala se i muzejska knjižnica, koja je većim dijelom nastala darovima ustanova i pojedinaca iz Iloka i drugih mjesta. Oni su Muzeju darivali stručnu literaturu, ali i književna djela. Iz iločkih obiteljskih knjižnica pristizala su književna djela – izdanja Matice hrvatske, Društva sv. Jeronima i drugih slavenskih književnosti, a bilo je i djela na njemačkom jeziku (Kleine Roman Bibliothek).

Profesoru Meštroviću svoje su radove darovali mnogi Iločani koji su živjeli izvan Iloka, a bavili su se pisanjem stručnih djela ili književnošću: numizmatičar i prevoditelj Ivan Rengjeo (1884. - 1962.), novinar i pisac djela o gospodarstvu Josip Lakatoš (1884. - 1953.), pisac, prevoditelj, urednik, teatrolog i polonist Julije Benešić (1883. - 1957.) i drugi. Dio ostavštine Julija Benešića i obiteljske knjižnice Benešić darovale su Muzeju njegove sinovice akademska kiparica prof. Jelka Benešić i Blaženka pl. Hadrović.

Muzej grada Iloka kupio je krajem 1972. godine stotinjak izdanja Matice hrvatske od iločke obitelji Pisarević – Schöner. Približno u to vrijeme, nakon dolaska iz vojske, počeo sam raditi u Muzeju grada Iloka, te sam nastojao prikupiti što više građe za muzejske zbirke. Brigu o knjižnici i organizaciju izložbi i drugih djelatnosti u kojima su predstavljeni književnici ili njihova djela vodio sam sve godine svoga rada u Muzeju, jer sam više puta bio sam u ustanovi. Od 1989. godine u Muzeju grada Iloka zaposlena je prof. Ružica Černi, koja je uz ostale poslove preuzela i brigu o knjižnici i nastavila popularizirati muzejske zbirke, pa tako i književna djela iločkih pisaca i drugih autora koja se nalaze u muzejskoj knjižnici.

Jedne zime tih godina pregledavao sam tavan stare iločke obitelji Karlović i u pletenim putnim kovčezima *reisenkorben* pronašao knjigu *Otello* koju je “pohrvatio” Iločanin, pjesnik i pravnik Josip Karlović (1853. - 1905.), a tiskana je 1883. godine. U hrpi papira našao sam i nekoliko rukopisa pjesnikinje Anke Marjanović rođ. Karlović (1857. - 1933.) te druge dokumente i građu o članovima

obitelji Karlović, koji su imali važnu ulogu u gospodarskome, društvenome i kulturnom životu Iloka.

Nije to bio moj jedini pohod kućama, ostavama, tavanima i podrumima. Tijekom dvadesetak godina pretražio sam mnoge obiteljske knjižnice, ostave i druge prostore i prenio u Muzej dragocjenu građu o životu u Iloku, napose o društvenom i građanskom životu u tom srijemskom gradiću.

Navodim samo neke osobe i obitelji koje su nakon mojih pretraživanja njihovih kuća darovale Muzeju knjige: Vera Horvatović (1972. punu traktorsku prikolicu knjiga, časopisa i druge dokumentacije), Anica Karlović (1974. knjige sa spomenutog pretraživanja tavana), Mladen Barbarić ml., Anica Buzuk rođ. Toperić, Ružica Meštrović (1977.), Marko Šamšalović (1978.), ostavština Dragoša Barbarić (1980.), u kojoj su i djela domaćih pisaca Mladena Barbarića, Ante Benešića i dr., Dragica i Katica Kalea, Ivica Molnar (1981.), Cecilija Sušić (1982.), mr. Branka Šulc, Lada Momirović iz knjižnice Momirović – Karlović 1991. i dr.

Ostavštinom prof. Josipa Meštrovića i njegove supruge Marije rođ. Lešić Muzej grada Iloka dobio je bogat fondus književnih djela te cijele komplete: Sabrana djela A. G. Matoša, djela Mile Budaka (tada sam ih sva prvi put u životu vidio), i dr.

U vrijeme progonstva Iločana 1991. - 1997. godine također smo prikupljali knjige, uglavnom darivanjem muzeju, središnjici i Ogranaku Matice hrvatske, a Vlatka Meštrović rođ. Erber, podrijetlom Iločanka, koja se 1996. godine morala preseliti u manji stan, darovala je Muzeju bogatu knjižnicu.

U knjižnici Muzeja grada Iloka svoje su mjesto našla književna i znanstvena djela iločkih autora, što je bio začetak Zavičajne zbirke *Ilokiensia*. Prikupljanje djela domaćih autora i iločkih izdanja nije bilo sustavno, bili su to pojedinačni darovi samih autora ili nekih drugih darovatelja. Od 1972. godine počeli smo organizirati popunjavati Zavičajnu zbirku te sam po antikvarijatima i iločkim tavanima nabavljao i nalazio djela iločkih autora. S vremenom se u Zbirci našlo oko 60 autora, a sada ih malo šire zastupljenih ima 125, oko 800 knjiga, časopisa i drugih tiskovina.

Prikupljajući knjige i časopise po tavanima, ormarima, ali i obilazeći antikvarijate u Hrvatskoj i inozemstvu, tražio sam djela iločkih pisaca. Tako je nastala zbirka mnogih književnih djela. Naime, Julije Benešić bio je urednik izdanja Društva hrvatskih književnika 1912. - 1920. godine, potom je 1939. - 1940. godine uredio djela A. G. Matoša (od 8. do 17. sveska) cjelokupnog Harambašića (1942. - 1943.), Jorgovanića (1943.), Galovića (1940., 1942.), a bogata je i njegova prevoditeljska ostavština, napose s poljskog jezika, koja je velikim dijelom tiskana u *Zabavnoj biblioteci*. Uređivao je i pripremao prijevode jugoslavenskih pisaca na poljski, u sklopu *Biblioteke jugosłowiańskiej* i dr.

Kada sam se u rujnu 1997. godine vratio u Ilok, među prvim poslovima organizirao sam postavljanje biste književnika Julija Benešića na njezino mjesto u Iločkom parku, jer je bila srušena i oštećena. Bista je rušena više puta i trebalo ju je popravljati, a i ove sam godine u rujnu morao poticati popravak postolja jer je bista bila srušena, a postolje od opeke puknuto.

U Muzeju grada Iloka postoji bogata knjižnica s dosta književnih djela, ali

postoji i arhivska građa o pojedinim iločkim piscima te njihovi rukopisi kao posebne cjeline.

Muzej grada Iloka na više načina promiče književnost, napose zavičajnu.

Smatramo da je za lokalnu zajednicu bitno čuvati i promicati književno stvaralaštvo domaćih pisaca i književnika te navedene djelatnosti Muzej smatra svojim posebnim zadatkom.

SURADNJA SA ŠKOLAMA

Promicanje zavičajne književnosti stručnim vodstvima po Muzeju. Ta se metoda ostvarivala sa učenicima trećih razreda, pri čemu je poseban naglasak bio na upoznavanju zavičaja. Djelatnici Muzeja pripremili su izlaganja o pojedinim književnicima, najčešće o Juliju Benešiću, s đacima smo posjećivali park u kojemu su biste poznatih Iločana i držali predavanja. Kako bismo učenicima približili te pisce i njihovo stvaralaštvo pokazivali smo im njihova djela.

Za učenike srednje škole – članove literarne skupine, pripremio sam 1981. godine teme o iločkim književnicima i omogućio im uvid u muzejsku građu kako bi mogli pisati svoje radove i izlaganja.

Plan sam pripremio u pisanom obliku, s naslovom *Zavičajna književnost Iloka – teme za I. razred Centra za odgoj i usmjerenno obrazovanje u Iloku. Izborna aktivnost – književnost*. Voditeljica izborne nastave bila je prof. Ljerka Križanić. U skupini je bilo 17 učenika i pripremio sam toliko tematskih cjelina. Uz naslove djela pojedinih autora naveo sam i izvore i literaturu kako bi učenicima bilo lakše obraditi svoj zadatak.

Učenici su dolazili u Muzej pripremati svoje radove služeći se knjigama autora, izvorima i literaturom. Tako su imali mogućnost upoznati i rukopise i osobne dokumente pojedinih pisaca.

I posljednjih godina dolaze učenici iločke srednje škole i upoznaju se s knjižnim fondom muzejske knjižnice, u kojoj prisustvuju zornoj nastavi o zavičajnoj književnosti.

Studenti knjižničarstva s Pedagoškog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera iz Osijeka tijekom studija također dolaze upoznati knjižnicu Muzeja grada Iloka.

IZLOŽBE O KNJIŽEVNICIMA I IZLOŽBE KNJIGA

Muzej grada Iloka organizirao je i dokumentarne izložbe uz godišnjice pojedinih pisaca: Augusta Šenoa, Antuna Gustava Matoša, Maksima Gorkog ...

U suradnji s Gradskom knjižnicom i čitaonicom Ilok više su puta priređivane izložbe knjiga iz muzejskog fundusa, najčešće iz Zavičajne zbirke.

Uz 600. obljetnicu djelovanja franjevača u Šarengradu, Muzej je 2005. godine organizirao izložbu *Blago Knjižnice Franjevačkog samostana u Šarengradu. Izbor djela hrvatskih pisaca do 1850. godine*.

SKUPOVI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA GRADA ILOKA

Obilježavanje obljetnice rođenja Julija Benešića 1983. godine

Godine 1983. pokrenuo sam sa KUD-om "Julije Benešić", kojemu sam bio

i tajnik, obilježavanje 100. obljetnice rođenja Julija Benešića. U Iloku je postavljena dokumentarna izložba o Juliju Benešiću, kojoj je autor bio dr. Nedjeljko Mihanović iz Instituta za književnost i teatrologiju u Zagrebu.

Organizirali smo skup o Juliju Benešiću, na kojemu su izlaganja održali akademici Marijan Matković i Dragutin Tadijanović, dr. Nedjeljko Mihanović, M. Batorović i dr. Izlaganja su tiskana u jednom broju Kronike Instituta za književnost i teatrologiju.

Tada je u Iloku gostovalo Hrvatsko narodno kazalište iz Zagreba s predstavom *Staklena menanžerija*.

Okrugli stol Ilok hrvatskoj kulturi, Zagreb, 1992. godine.

Muzej grada Iloka u progonstvu i Matica hrvatska Ilok organizirali su u Zagrebu 1992. godine, u vrijeme progonstva Iločana okrugli stol *Ilok hrvatskoj kulturi*, nakon kojeg je objavljen i Zbornik Muzeja grada Iloka br. 1. Uz povijesne teme obrađeni su i kulturološki aspekti iločke povijesti. Na skupu su sudjelovali i književnici Vlado Gotovac i Bogdan Mesinger, te muzealci i drugi kulturni djelatnici: mr. Branka Šulc, Mato Batorović, Ružica Žemberik, dr. Nikola Mirošević, fra Vatroslav Frkin (Inkunabule franjevačkog samostana u Iloku), dipl. inž. arh. Julije De Luca, dr. Jadranka Grbić, dr. Aleksandra Muraj i dipl. inž. Stipan Kraljević.

Razgovor uz 40. obljetnicu Muzeja grada Iloka, Zagreb, 1993.

Muzej grada Iloka u progonstvu i Muzejski dokumentacijski centar organizi-

rali su *Razgovor uz 40. obljetnicu Muzeja grada Iloka* u Matici hrvatskoj u Zagrebu, na kojemu su sudjelovali mr. Branka Šulc, dr. Diana Vukičević Samaržija, dr. Vlado Horvat, dr. Ivan Mirnik i Mato Batorović.

Znanstveni kolokvij Statut grada Iloka 1525., Zagreb, 1995.

Muzej grada Iloka u progonstvu, Ogranak Matice hrvatske Ilok i Zavičajni klub žitelja grada Iloka organizirali su Znanstveni kolokvij *Statut grada Iloka 1525.* u Matici hrvatskoj u Zagrebu, a sudjelovali su: dr. Andrija Zdravčević, dr. Stanko Andrić i Mato Batorović.

Skup Dani Julija Benešića, 2001.

Muzej grada Iloka pokrenuo je 2001. godine skup *Dani Julija Benešića* u suradnji s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, Katedrom za hrvatski standardni jezik Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Pedagoškim fakultetom Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Kasnije se kao suorganizator uključila Gradska knjižnica i čitaonica Ilok i Matica hrvatska Ilok. Skup se održava uz razumijevanje i materijalnu pomoć Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Vukovarsko – srijemske županije i Grada Iloka.

Do 2006. godine održano je šest susreta na kojima je sudjelovalo 45 autora s 89 izlaganja iz raznih područja. Među sudionicama su književnici (dr. Stanko Andrić, dr. Bogdan Mesinger, dr. Stanislav Marjanović, dr. Jasna Melvinger, prof. Petko Vojnić Purčar, pjesnikinja Dragica Barić), potom povjesničari književnosti i jezikoslovci (dr. Anica Bilić, dr. Branka Brlenić, dr. Branko Kuna, mr. Krešimir

Mićanović, dr. Neda Pintarić, dr. Bernarda Petrović, mr. Gordana Potnar - Matković, dr. Ivo Pranjković, dr. Vlasta Rišner, dr. Marko Samardžija, dr. Ante Selak, dr. Zlata Šundalić, dr. Marija Znika, dr. Željka Brlobaš, prof. Tatjana Pišković.

Djelatnica Muzeja grada Iloka prof. Ružica Černi održala je izlaganje o dokumentaciji, biografiji i bibliografiji iločkih autora: Julija Benešića, Adama Vereša, Josipa Lakatoša, a M. Batorović o životu i djelovanju Julija Benešića, Antuna Bošnjakovića, Ivana Rengjea, Hermenegilda Hermana.

Izdana su dva zbornika radova sa skupa *Dani Julija Benešića*, 2004. i 2006., u kojima su objavljena 43 rada. Autori koji su zastupljeni u Zborniku br. 2 dobili su i posebne separate svojih radova.

Kao najzanimljiviji i najkonkretniji rezultat skupa *Dani Julija Benešića* smatram knjigu dr. Anice Bilić iz Vinkovaca *Zaboravljeni pisac i zapostavljeni svetac. Studije o Mladenu Barbariću i svetom Ivanu Kapistranu*. Pozvao sam dr. Bilić na sudjelovanje na iločkom skupu i ponudio joj teme, pomogao u prikupljanju građe i literature za obradu odabranih tema i tako se njezino istraživanje podudarilo sa sudjelovanjem akademika Du-bravka Jelčića u projektu *Od građe do analize – nepoznati hrvatski pisci XIX. I XX. stoljeća* glavnog istraživača i rezultiralo izdavanjem knjige.

Simpozij o Šarengradu, 1998.

Muzej grada Iloka bio je suorganizator skupa o Šarengradu 1998. godine, za koji je nekoliko autora obradilo i pisce koji su povezani sa Šarengradom: fra Bernardin Leaković, Stjepan Đaković, Mla-

den Barbarić, Placido Belavić i dr. M. Batorović govorio je o knjižnici i arhivu franjevačkog samostana u Šarengradu.

Znanstveni skup *Statut grada Iloka 1525. i iločko srednjovjekovlje*, 2000.

Muzej grada Iloka sudjelovao je i u organizaciji znanstvenog skupa s međunarodnim sudjelovanjem *Statut grada Iloka 1525. i iločko srednjovjekovlje*, koji je održan u Osijeku i u Iloku, u prostoru Muzeja grada Iloka. Muzej je sudjelovao i u financiranju zbornika skupa, koji je objavljen 2001. godine i predstavljen u organizaciji Muzeja grada Iloka u Iloku.

KNJIŽEVNI SUSRETI

Književni susreti u Iloku do 1991. godine

Kao djelatnik Muzeja grada Iloka sudjelovao sam u organiziranju književnih susreta poznatih književnika i pjesnika u Iloku, kao i susreta mladih pjesnika Iloka i okolice, koji su redovito održavani u rujnu, uz priredbu *Iločka berba grožđa*. U Kulturno - umjetničkom društvu "Julije Benešić" pokretao sam susrete uz obljetnice pojedinih iločkih književnika.

Književni susreti u progonstvu, 1991. – 1997. godine

U vrijeme djelovanja Muzeja grada Iloka u progonstvu, od 1991. do 1997. godine, organizirao sam sa Zavičajnim klubom Iločana i drugim ustanovama, knjižnicama i školama više književnih susreta u Zagrebu i drugim mjestima. Kao gosti sudjelovali su Višnja Stahuljak, Slavko Mihalić, Vlado Halovanić, Stjepan Vladimir Letinić, Nada Subotić, a

posebno ističem Miroslava Slavka Mađera, koji je „najiločkiji“ pjesnik, jer je napisao mnoge pjesme o Iloku od 1967. do povratka u Ilok. Nije mu bilo teško s nama Iločanima ići u zagrebačke škole i knjižnice, kao i izvan Zagreba i govoriti svoje stihove te iskazivati svoju ljubav prema Iloku i svoju vjeru u povratak Iločana i drugih prognanika, čime je s nama čuvao spomen na kulturnu baštinu toga grada na Dunavu.

Stihove i djela iločkih književnika čitale su iločke učenice i studenti, a o književnicima su govorili mr. Snježana Radovanlija, Mato Batorović i dr.

Književne susrete organizirali smo pod nazivima *Mislím na gradić nad rijekom – Književnost Iloka, Progonstvo Iloka – Hrvatski pjesnici Iloku, Ilok se predstavlja, Iloku s ljubavlju*.

Književni susreti u Iloku i drugim mjestima od 1997. godine

Redovito organiziramo susrete uz 1. ožujka – rođendan Julija Benešića. Od povratka u Ilok 1997. godine Muzej je glavni nositelj obilježavanja rođendana Julija Benešića, uz Osnovnu školu u Iloku, koja od ožujka 2007. godine, nosi ime Julija Benešića. Na svečanosti preimenovanja škole dodijeljena mi je zahvalnica za suradnju.

Nakon povratka u Ilok i organiziranja djelovanja Muzeja grada Iloka u novim okolnostima, napose kada se počeo obnavljati Dvorac Odescalchi, u kojemu se nalazio Muzej, te nismo imali stalnog postava, odlučili smo svoje djelovanje usmjeriti na izložbe u prostoru Poglavarstva grada Iloka, a predstavljanje knjiga domaćih autora i autora vezanih za lokalnu povijest u prostoru Ilokturista u prizemlju Dvorca.

U samom Iloku predstavljene su knjige Bogdana Mesingera, Dragice Barić, Svjetlane Droždan, djela Leksikografskog zavoda iz Zagreba, Stjepana Sršana i izdanja Državnog arhiva u Osijeku, izdavaštvo Matice hrvatske Vinkovci i Hrvatskog instituta za povijest, Slavonski Brod, knjiga Stanka Andrića *Čudesna Ivana Kapistrana* Anice Bilić, knjige iz novije povijesti i o stradanjima Iloka, Vukovara i dr.

Muzej grada Iloka pokrenuo je i bio suorganizator predstavljanja iločkih zavičajnih knjiga u Zagrebu (Matica hrvatska, Društvo hrvatskih književnika), Osijeku, Vinkovcima, Orahovici, Novoj Gradiški i dr.

IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA GRADA ILOKA

Prije Domovinskog rata, tj. do 1991. godine, Muzej grada Iloka nije imao izdavačke djelatnosti, osim kataloga izložbi koje je organizirao.

Nakon povratka Iloka u pravni poredak Republike Hrvatske i preuzimanja Muzeja grada Iloka u rujnu 1997. godine, pokrenuli smo i izdavačku djelatnost. U početku smo postavljali izložbe bez tiskanih kataloga, ali smo ih nastojali prirediti na računalu i umnožiti fotokopiranjem, da ostane dokument o njima.

Pri ugovaranju autorskih izložbi redovito smo molili umjetnike da se pobrinu o tiskanju kataloga, a Muzej je preuzeo sve ostalo vezano za organizaciju i postav izložbi. Kasnije smo od donatora uspjeli dobiti sredstva za tiskanje kataloga i održavanje izložbi, a za nekoliko izložbi dobili smo novac i od Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

S Franjevačkim samostanom i župom u Šarengradu izdali smo 1998. godine

faksimilni pretisak knjige *Nauk od poglavitih stvari kršćansko – katoličanskih* autora fra Bernardina Leakovića, koji je umro u Šaregradu 1815. godine, a knjiga je tiskana u Budimu 1798. godine.

Nastojali smo potaknuti tiskanje knjiga kojima se proširuju spoznaje o prošlosti Iloka i iločkog kraja. Pokrenuli smo prevođenje Firmanusove latinske knjige *Opis Srijema i Iločkog vlastelinstva 1699.* što je obavio dr. Stjepan Sršan, ravnatelj Državnog arhiva u Osijeku. To je djelo zajednički tiskano 1998. godine. S njemačkoga je dr. Sršan preveo izvornu građu *Inventar Iločkog vlastelinstva 1886. godine*, tiskanu 2001. godine i *Gospodarska izvješća Iločkog vlastelinstva 1918. – 1928.*, 2006. godine. Omogućili smo i tiskanje knjige *Zavičajnici grada Iloka 1912. – 1947.*, 2003. godine. Bila je to plodna suradnja s Državnim arhivom u Osijeku, a tom suradnjom željeli smo da naša izdanja dođu u što više stručnih knjižnica s kojima Državni arhiv ima razmjenu.

Kako smo već spomenuli, Muzej grada Iloka izdavač je *Zbornika Muzeja grada Iloka*, br. 1 (Zagreb, 1992.), *Zbornika Dani Julija Benešića* br. 1 (Zagreb, 2004.) i br. 2 (Ilok, 2006.).

Suradnja s književnikom dr. Bogdanom Mesingerom

Posebno smo ponosni što smo izdavači i suizdavači književnih djela dr. Bogdana Mesingera, podrijetlom Iločanina, koji je sa zanimanjem pratio kulturna i druga zbivanja u Iloku i prije Domovinskog rata, a od 1992. godine još se aktivnije uključio u iločka zbivanja.

Nakon povratka u Ilok i pokretanja muzejskih djelatnosti, dr. Mesinger, kad god je moguće, redovito pohađa izložbe

i druga kulturna događanja u gradu svojih predaka. Više smo ga puta zamolili da napiše likovnu kritiku za pojedine izložbe i za druge izdavačke pothvate. Pisao je prikaze o iločkim izložbama za novine Iločki list, a redovito sudjeluje i na skupu *Dani Julija Benešića*.

Godine 2004. s Maticom hrvatskom Osijek izdali smo knjigu *Skriveni duh Iloka: priče i legende*.

Smatrajući da bi bila šteta da njegovi napisi, napose oni iz vremena progonstva Iločana, ostanu raspršeni po raznim novinama i časopisima, kao i prikazi nastali u novije vrijeme, potaknuo sam dr. Mesingera da ih sabere i pripremi za novu knjigu o Iloku. Ideja mu se svidjela i dobili smo knjigu *Buđenje Iloka: Moja iločka kronika*, koja je tiskana 2006. godine.

Dr. Bogdan Mesinger autor je i likovnih osvrta za muzejski projekt likovnih mapa. Tako je pisao o slikaru Anti Bakteru i svom doživljaju samostanskog prostora s Galerijom Sv. Ivan Kapistran na Dunavu za mapu reprodukcija akad. slikara Stanka Zubovića.

SUDJELOVANJE DJELATNIKA MUZEJA GRADA ILOKA NA SKUPOVIMA I RADOVI POVEZANI S KNJIŽEVNOŠĆU

Kolegica prof. Ružica Černi koja je u Muzeju grada Iloka zaposlena od 1989. godine, uz ostale poslove u Muzeju (a zbog posebnih okolnosti vodila je zapravo sve zbirke) posvetila se obradi muzejske knjižnice.

Prof. Ružica Černi sudjelovala je na skupovima *Dani Julija Benešića* s izlaganjima o iločkim piscima:

1. *Julije Benešić u Zavičajnoj zbirci Muzeja grada Iloka* (2001.),

2. *Fotografije Julija Benešića u fototeci Muzeja grada Iloka* (2002.),
3. *Djelovanje Adama Vereša* (1883. - 1931.) u Iloku (2003.),
4. *Život i djelovanje Josipa Lakatoša* (1884. - 1953. (2004.).

Godine 2005. sudjelovala je u Zemu-
nu na Prvom znanstvenom skupu *Dani
Ilije Okrugića* s izlaganjem *Osvrt na
Povjestničke crtice Sriema Ilije Okrugića
Sriemca*.

Proučavajući razne aspekte povijesti Ilo-
ka i skupljajući različitu građu za Mu-
zej grada Iloka, bavio sam se pisanjem
o iločkim piscima i književnicima. Ti
su prikazi sabrani i tiskani 1990. godine
knjizi *Iločani kulturi, znanosti, prosvjeti*.
Prvi članci i javni nastupi s temama
povezanim s književnošću datiraju iz
1973. godine, uz 100. obljetnicu rođenja
iločkog pisca i pjesnika o. Mladena Bar-
barića kada sam u crkvi organizirao pro-
gram uz tu obljetnicu, na kojemu sam go-
vorio o Barbarićevu životu i djelovanju.
O Juliju Benešiću govorio sam više puta:
na već spomenutom skupu u Iloku 1983.
godine održao sam izlaganje *Ilok u životu
i djelu Julija Benešića*.

Godine 1990. Hrvatsko narodno kazalište
iz Zagreba organiziralo je znanstveni ko-
lokvij o Juliju Benešiću, na kojemu sam
održao izlaganje *Julije Benešić i zavičaj*.
Za skup *I. dani Julija Benešića* 2001. go-
dine pripremi sam izlaganje *Radovi Ju-
lija Benešića* sa zavičajnom tematikom.
Na skupu *Dani Julija Benešića* izlagao
sam o ovim temama:

- *O. Antun Bošnjaković DI. (1928. - 1998.) štovatelj Gospe Bapske i povjesničar* (2003.)

- *Numizmatičar Ivan Rengjeo (1884. - 1962.), (2004.)*
- *O. Hermenegildo Herman (1907. - 1961.)*

U svom dugogodišnjem radu bavio sam
se proučavanjem života i djela sv. Ivana
Kapistrana, koji je umro u Iloku 1453.
godine. Uz mnoge prikaze koje sam na-
pisao o tom svecu, sudjelovao sam 1986.
godine u Iloku na znanstvenom skupu *Sv.
Ivan Kapistran i njegovo vrijeme* s izla-
ganjem *Literatura o sv. Ivanu Kapistra-
nu i Iloku na hrvatskom jeziku*. Sa istom
temom *San Giovanni da Capestrano nel-
la letteratura e nell'arte in Jugoslaviya*
zastupljen sam u *Bulletinu* koji je tiskan
u Aquili u Italiji 1986. godine.

Godine 1990., uz 300. obljetnicu progla-
šenja Ivana Kapistrana svecem, tiskana
je moja knjiga *Sv. Ivan Kapistran u hr-
vatskoj knjizi – hagiografskoj i povije-
snoj*.

ZAKLJUČAK

U svom prikazu pokušao sam opisati rad
djelatnika Muzeja grada Iloka na priku-
pljanju i čuvanju književne i literarne
baštine te, a možda čak i više, na popula-
riziranju književnosti, napose zavičajne.
U iločkom listu *Kazivanja* započeo sam
pisati *Povijest pisane riječi u Iloku*, a sada
se bavim građom za *Bibliografiju Iloka*.
Time želim zabilježiti i sačuvati od za-
borava sve što se u Iloku pisalo i tiskalo,
postignuća Iločana na književnom polju,
ali i na drugim stručnim područjima.
Nadam se da će Muzej grada Iloka i dalje
biti istodobno promicatelj književne
baštine kao do sada.

**ACTIVITIES UNDERTAKEN BY
THE ILOK MUNICIPAL MUSEUM
AIMED AT PROMOTING
LITERATURE AND PRESERVING
THE LITERARY HERITAGE**

The Ilok Municipal Museum has been active since 1952 as a local history museum. It was founded by the Ilok Municipality, and work on setting it up was entrusted to a native of Ilok, professor Josip Meštrović (1885-1977). The museum includes a library that was created for the most part by donations from institutions and individuals who donated expert literature as well as literary works. Families donated editions by the Croatian Cultural Society, the St Jerome Society and works from other Slav literatures. A large number of literary works in German was also collected.

The library also holds literary and scholarly works by authors from Ilok that represent the beginnings of the Local Collection of Ilokiensia. The collection of works by native authors and editions from Ilok was not carried out in a systematic manner, but rather relied on individual donations by authors and others.

From 1972 additions to the native collection were made in a more organised way by visiting se-

cond-hand bookshops and individual lofts where we managed to find works by authors from Ilok. The collection now holds works by some sixty authors.

The Ilok Municipal museum promotes literature, especially native literature, in several ways. It publishes works by contemporary authors: Dragica Barić Čučuk, Bogran Mesinger.

From 2000 it began to organise the symposium Julije Benešić Days and publishes collected papers from that symposium: It organises the presentation of literary works by local authors and works that are linked with Ilok and its immediate surroundings; It organises literary gatherings of authors from Ilok or authors whose themes are linked with the Ilok region, both in the town of Ilok and in other Croatian towns: It prepares themes from secondary school students, especially for members of literary groups, relating to authors from Ilok and enables an insight into the museum holdings.

The staff of the museum takes part in symposiums with papers about Ilok authors and the literary holdings of museum collections. The staff of the Ilok Municipal Museum believes that it is important for the local community to preserve and promote the literary works of local writers and considers these activities to be their special task.